

Журба О. М.
*кандидат економічних наук,
старший викладач кафедри економічної теорії
та конкурентної політики,
Державний торговельно-економічний університет
м. Київ, Україна*

Матузка А. С.
*студентка,
Державний торговельно-економічний університет
м. Київ, Україна*

Горшкова А. Д.
*студентка,
Державний торговельно-економічний університет
м. Київ, Україна*

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-366-1-6>

ВПЛИВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА СУЧАСНУ ЕКОНОМІКУ

Вплив штучного інтелекту на економіку вивчається та обговорюється у наукових та бізнес колах. З кожним роком ШІ застосовується в все більшій кількості сфер. Розгляд цієї теми допоможе зрозуміти перспективи та виклики, пов'язані з ШІ в економіці. Важливі аспекти впливу ШІ включають його переваги та потенційні ризики, такі як точність та швидкість виконання завдань порівняно з людьми.

Розвиток штучного інтелекту має потенціал трансформувати економіку, забезпечуючи нові можливості для підвищення продуктивності, впровадження інновацій та стимулювання економічного зростання, але водночас породжує виклики, пов'язані зі змінами на ринку праці, етичними питаннями та необхідністю їх регулювання. Розглядаючи штучний інтелект, важливо враховувати його основні складові (рис. 1).

Індустрія 4.0 – це автоматизовані виробництва з використанням IoT, Big Data та кіберфізичних систем. Розумні фабрики з машинами, що взаємодіють. Штучний інтелект прогнозує як основну ринкову тенденцію і найкращий бізнес-інструмент. Внесок інтелектуальних технологій у ВВП – \$15.7 трлн, зросте до 2030 року. Збільшення

продуктивності – до \$7 трлн, зростання споживання – понад \$9 трлн. (Таблиця 1).

Рис. 1. Основні складові штучного інтелекту

Джерело: складено авторами на основі [3]

Сьогодні майже кожна компанія в Україні та за кордоном використовує штучний інтелект. Кожна з них прагне використовувати цю інновацію. Наприклад, автоматизація роботи в різних соціальних мережах, аналіз даних, фабричні та економічні структури.

Ця технологія допомагає сучасним компаніям оптимізувати робочі процеси. Вони виконуються швидше, витрати на підприємствах знижуються, а якість продуктів та послуг у більшості випадків підвищується. Наприклад, китайська фабрика, на якій спочатку працювало майже 650 працівників, залишила лише 60 працівників, що становить 10% від загальної кількості. Це призвело до зростання продуктивності на 250%. Компанія отримала величезний приріст прибутку та зменшення відсотку браку завдяки цій інновації.

**Коефіцієнти, що представляють еластичність продуктивності
щодо штучного інтелекту, за країною та сектором**

Region/ Сектор	Національний кошторис	Енергія, комунальні послуги, видобуток корисних копалин	Виготовлення і будівництво	Товари народного споживання, послуги з розміщення та харчування	Транспорт і логістика	Фінансові та професійні послуги
Північна Європа	0.21	0.23	0.37	-0.05	0.42	0.19
Північна Америка	0.51	0.88	0.60	0.38	0.53	0.38
Розвинена Азія	0.50	0.89	0.53	0.11	0.99	0.21
Південна Європа	0.20	-0.06	0.51	0.08	0.22	0.21
Китай	0.94	0.86	0.44	1.53	1.14	0.94
Латинська Америка	0.10	Н/Д	Н/Д	Н/Д	Н/Д	Н/Д

Джерело: складено авторами на основі [4]

Впровадження штучного інтелекту призводить до зменшення робочих місць та зниження доходів населення. Наприклад, якщо 90% працівників звільнено, це може призвести до безробіття, оскільки роботодавцям вигідніше замінювати робочих машинами. Ще одним негативним аспектом є обмеження штучного інтелекту у нестандартному мисленні, оскільки він базується на попередніх даних і досвіді. У країнах з високим рівнем використання штучного інтелекту спостерігається зростання безробіття, оскільки роботи часто замінюються автоматизацією.

Можливі шляхи розв'язання проблем, пов'язаних із впливом штучного інтелекту:

– Розвиток нових моделей бізнесу: Штучний інтелект оптимізує внутрішні процеси компаній, зменшує ризики та сприяє швидкому прийняттю ефективних рішень, підвищуючи прибутковість.

– Реформування освітньої системи: Штучний інтелект допомагає створювати індивідуальні програми навчання, виявляти та вирішувати проблеми у навчанні, забезпечує доступ до освіти для людей з обмеженими можливостями.

– Впровадження правових норм та етичних стандартів: Необхідно регулювати штучний інтелект, щоб уникнути негативних наслідків його швидкого розвитку.

– Співпраця між урядом, бізнесом та громадськістю: Залучення всіх сторін до спільної роботи над вирішенням економічних та соціальних викликів, що виникають внаслідок штучного інтелекту.

У висновках важливо зазначити необхідність адаптації до змін, що виникають через штучний інтелект (ШІ). Вплив ШІ на економіку складається з численних переваг та недоліків. Основна теза полягає в тому, що ШІ впливає на економіку, змінюючи всі аспекти виробництва, бізнесу та ринку праці. Його впровадження сприяє збільшенню продуктивності та ефективності, але може також призвести до втрати робочих місць. Це потребує нових бізнес-моделей та реформування освіти для підготовки кадрів з новими компетенціями. Потрібні також правові норми та етичні стандарти для регулювання ШІ, а також забезпечення безпеки даних та приватності. Розв'язання цих проблем потребує співпраці між урядом, бізнесом та громадськістю, а також активної участі у дослідженнях та діалозі для максимізації позитивного впливу ШІ на економіку.

Література:

1. Штучний інтелект (ШІ) – що це таке, як працює і навіщо потрібен.
URL: <https://termin.in.ua/shtuchnyu-intelekt/>

2. Андрощук Г. О. Штучний інтелект: економіка, інтелектуальна власність, загрози. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2021. № 2 (2021).

3. Кузьомко В., Бурангулова В., & Бурангулова В. Можливості Використання штучного інтелекту в діяльності сучасних підприємств. *Економіка та суспільство*. 2021. № (32).

4. Востренко А. Штучний інтелект – названі всі плюси та мінуси.
URL: <https://tech.novyny.live/shtuchnii-intelekt-nazvani-vsi-pliusi-ta-minusi-139502.html>

5. Шрейдер А. О., Дмитрів Б. В. Вплив штучного інтелекту на економіку та суспільство. *Маркетинг і контролінг: сучасні виклики підприємств*. Київ, 2017 р. URL: <http://elar.nung.edu.ua/bitstream/123456789/6140/1/6717p.pdf>

6. Могилевська О., Слободяник А., & Сідак І. Вплив штучного інтелекту на українську і міжнародну економіку. *Київський економічний науковий журнал*. 2023. No. (1). С. 45–52.

7. Фокс С. Штучний інтелект в освіті – відкриті перспективи, складні проблеми та шляхи їх вирішення. URL: <https://mediacom.com.ua/shtuchnij-intelekt-v-osviti-perspektivi-ta-problemi/>

8. Петрів О. Штучний інтелект та авторське право. URL: <https://cedem.org.ua/analytics/shtuchnyi-intelekt-avtorske-pravo/>